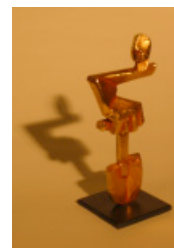

BIDRAG GULDSPADEN

"De journalister - verksamma i svenska medier - som genom engagerad och kunnig journalistik avslöjat eller skildrat väsentliga förhållanden som allmänheten förut inte kände till. Undersökningen skall vara ett originalarbete, självständigt genomfört"

Bidrag publicerade 1 jan-30 jun skall vara FGJ **tillhanda** 10 september

Bidrag publicerade 1 jul-31 dec skall vara FGJ **tillhanda** 10 januari

VILKEN KLASS AVSER BIDRAGET?
Riks-TV
DESSA PERSONER ANMÅLS: (DESSA BLIR DE NOMINERADE - DE SKALL HA GJORT EN BETYDANDE INSATS. (Observera att för arbetsledare finns priset Gyllene dynamon)
Nils Hanson, Janne Josefsson
FÖRUTOM OVANSTÅENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER: (DESSA BLIR EJ NOMINERADE)
Jan Eliasson (foto), Mats Strömqvist (foto), Åke Wehring (foto, redigering), Lisa Jonsson (redigering) Torbjörn Söderlind (grafik), Sanna Klinghoffer (redaktör), Lars-Göran Svensson (redaktör)
PUBLICERAT/PUBLICERADE DATUM:
2010-04-28, 2010-05-12
VAR PUBLICERADES JOBBET?
Uppdrag granskning, SVT
BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT! (GÄRNA I FORM AV RUBRIK OCH INGRESS (MAX 7 RADER)
Avslöjandet om mutskandalen skakade om en hel stad. Reaktionerna blev kraftiga: Utppekade tjänstemän polisanmäldes. Åklagare Nils-Eric Schultz vid Riksenheten mot korruption inledde en förundersökning om grovt mutbrott. Kommunen beslutade om en inrätta en tjänst för att ta emot tips från "whistleblowers". Förvaltningschefen Ragnhild Andersson på Idrotts- och föreningsförvaltningen sparkades, bland annat för att hon gömde undan tipset om mutorna. JO inledde utredning. I dag beskrivs muthärvan som en av de största i landet någonsin. När detta skrivs den 9 september pågår fem separata brottsutredningar, 20 personer är misstänkta för oegentligheter, två sitter anhållna.
PÅ VILKET SÄTT ANSER DU/NI ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN? (MAX 7 RADER)
Att avslöja korruption är en central uppgift för den grävande reportern, men också en av de mest krävande. Svårigheten att belägga mutor och bestickning är uppenbar, ingen av de inblandade har intresse av att prata, affärerna görs upp i det tysta, ingenting dokumenteras. Vi lyckades med denna svåra uppgift, inte bara under hårt motstånd från fifflande tjänstemän och leverantörer, även politiker och tjänstemän i ledande ställning i Göteborgs kommun försökte stoppa oss. Ett korrupt system, som existerat i decennier och som kostat skattebetalarna miljontals kronor, kunde äntligen avslöjas. Och inte nog med det. Vi kunde också avslöja försök till mörkläggning på hög nivå.
HUR FICK DU/NI URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?
Tipset kom från en f d hustru till en av tjänstemännen. Hon kontaktade oss i september ifjol och berättade att det saknades fakturor till den arkitektritade villan på Tjörn. Däremot fanns det en faktura för ett garage, daterad 1997. Hon kunde gå ed på att garaget bygges 2003. Det väckte vår nyfikenhet. Vi bestämde oss för att träffa henne.
VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADE DU/NI?
Vi granskade cirka 3 000 fakturor som betalats av idrotts- och föreningsförvaltningen och Familjebostäder. Vi letade efter fakturor som stack ut på något sätt, som var ospecificerade, som saknade underlag eller som var udda. Därefter åkte vi ut till fastigheterna för att se om fakturorna var saltade eller om jobbet överhuvudtaget

var utfört.

Mycket av jobbet bestod av klassiskt fotarbete, att knacka dörr, ofta oanmält. Vi besökte industriområden, bilverkstäder, grusupplag, miljonärskvarter och nedgångna hyresområden för att finna källor som vara beredde att hjälpa oss. Vi möttes av skepsis och rädsla i en bransch där alla känner alla, men lyckades vinna flera personers förtroende. De ställde upp anonymt. Det fick en avgörande betydelse.

Vi insåg att vi bara skulle få en chans att konfrontera tjänstemännen. Därför ansåg vi det motiverat med dold kamera.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDE DU/NI?

Från våra muntliga källor fick vi inte bara uppgifter och tips utan även dokument .

Vi begärde in samtliga leverantörsfakturer från byggbolaget som fanns arkiverade på Idrotts- och före. Experter på kostnadsberäkning anlätades för att få en bedömning av verklig kostnad för utförda byggjobb. För att få slå fast när garaget byggdes anlätade vi experter på flygfoto.

Exempel på andra källor: tingsrätten (konkurshandlingar), advokatkontor (konkursbo) och Lantmäteriet (flygbilder).

STÖTTE DU/NI PÅ NÅGRA PROBLEM? VILKA?

Vi brottades framförallt med dessa tre problem:

1/ Kan vi använda en f d hustru som källa? Kan vi låta henne träda fram inför kamera, vilket hon själv sade ja till?

Hennes trovärdighet skulle ifrågasättas. Dessutom skulle en sådan intervju innebära ett intrång i privatlivet.

Vi bestämde oss ändå för att göra intervjun av flera skäl:

Hennes uppgifter stämde så långt vi kunde kontrollera.

Hon hade ett trovärdigt motiv för sitt handlande. Hon saknade fakturer som hon behövde vid en försäljning.

Hon hade i brev slagit larm till kommunen utan att få svar. Hennes medverkan behövdes för att belägga kommunens mörkläggning.

2/ Kan vi använda dold kamera mot tjänstemännen i deras hem, båda pensionärer dessutom (även om en av dem blev det alldeles nyligen)?

Vi kom fram till att allmänintresset var så stort att den dolda kameran kunde motiveras. Med facit i hand kan vi säga att det var ett riktigt beslut. Dessa inspelningar, där lögnerna framkommer inte bara i ord utan också i minspel och gester, blev ett viktigt led i vår bevisföring.

3/ Kan vi använda oss av anonyma källor i vår bevisföring?

Att använda anonyma källor som belägg för korruption är vanskligt. Vi valde att använda samstämmiga uppgifter från flera källor som dessutom stöddes på annat sätt, exempelvis genom fakturer från kommunen eller dokument som vi fick från källor, för publicering eller vår kännedom.

Ett annat stort problem var att vi möttes av ett kompakt motstånd vissa ansvariga chefer och politiker. De vägrade att ställa upp på en intervju. Förvaltningschefen Ragnhild Andersson kallade till och med in säkerhetsvakter inför ett nämndsammanträde för att stoppa oss. Kommunalrådet Helena Nyhus, som under lång tid också sade nej till intervju, gav oss förmodligen sin verkliga syn på saken, när hon trodde kameran var avstängd: att man kan dribbla bort alla andra, men inte Uppdrag granskning.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Fyra månader, Nils på heltid, Janne arbetade även som programledare under perioden.

VILKA REAKTIONER HAR NI FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Reaktionerna var varit översvallande från kolleger. De lokala medierna följer den fortsatta händelseutvecklingen minutiöst. Inte minst har GP gjort imponerande satsningar. Vi har också blivit inbjudna till debatt till Publicistklubbens västra krets.

Många myndigheter har reagerat. Förutom de reaktioner som redan nämnts har kommunledningen i Göteborg skapat en speciell organisation för att hantera efterverkningarna av avslöjandet. Revisorer har i kallats in för att gå igenom rutiner och granska fakturer på de enheter som vi granskade. Skärpt kontroll av kommunens verksamhet ska införas. De etiska reglerna för kommunen ska revideras.

HAR PROJEKTET ANMÄLTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Nej.

ANGE WEBBLÄNK TILL ARTIKLARNA/INSLAGEN/BOKPRESENTATION

http://svt.se/2.139385/mutharvan?lid=puff_2137983&lpos=lasMer

Om anmälan består av fler än tre delar skall innehållsförteckning över artiklarna/inslagen bifogas anmälan.

OM FLER ÄN TRE DELAR: ANGE VILKA TRE ARTIKLAR/INSLAG SOM BÄST BESKRIVER/GER EN BILD AV GRÄVET, SÅ SOM DE STÅR I INNEHÅLLSFÖRTECKNINGEN. INGEN MOTIVERING BEHÖVS.

BIDRAGETS HAR ANMÄLTS AV:	TELEFON/E-POST TILL ANMÄLAREN:
Nils Hanson	nils.hanson@svt.se
TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:	
jan.josefsson@svt.se	